

Bloom´s taksonomi - en hierarkisk opstilling af indlæringsmål og en nøgle til vurdering af vidensindhold

Bloom´s taksonomi over indlæringsmål

Trin 6: Vurdere bedømme ud fra forskellige kriterier opstille normer/handleforskrifter

Trin 5: Syntetisere gå fra dele til helhed fortolke

Trin 4: Analysere nedbryde i dele, skille se system/struktur

Trin 3: Anvende afprøve, bruge

Trin 2: Forstå forklare med egne ord

Trin 1: Vide, referere, parafrasere, genkende

Her ser du en trappestige, der takserer vidensindhold. Uden en basis af viden, uden en analyse og syntese er en vurdering et slag i luften. Man kan altså ikke starte med at stå øverst på stigen men må begynde med at træde på stigen nederste trin. En opgave vil alltså ikke alene kunne komme med en stak handleforskrifter på baggrund af en problemformulering, der spørger med hvordan, men må nødvendigvis for at nå frem til en vurdering af forskellige muligheder have opridset en vidensbasis og gennemført en analyse.

Taksonomiens ambition var at opstille en klassifikationsnøgle for indlæring efter naturvidenskabeligt mønster, fx som Linnés klassifikation af planter og blomster. Om det er lykkedes og om den slags overhovedet lader sig gøre er en filosofisk og videnskabsteoretisk diskussion, som vi ikke vil beskæftige os med her.

Men taksonomien er såmænd ikke så vanskelig at forstå. Den gælder også for andet end skriftlige arbejder. Er du under uddannelse til pædagog starter du med at referere det du har lært og at øve dig i at genkende. Du bruger de ord du har læst i fagets standardværker, når du skal forklare dig. På næste trin har du fået så meget erfaring, at du kan bruge dine egne ord, når du fx vil beskrive en situation i en daginstitution. Herefter kan du så småt komme ud i den første praktik og forsøge at anvende det du har lært.

Indtil nu har du baseret dit arbejde med faget på genkendelse (noget i virkeligheden svarer til noget du har læst), du har lært at beskrive det du ser med egne ord, selvom du har genkendt det som en situation beskrevet med andre ord i en bog, og du har på enkeltstående situationer anvendt den viden du har opnået – fx til at trøste lille Spørge-Jørgen, når han står alene i en krog

og ingen gider svare på alle hans spørgsmål.

På trin 4 lærer du at analysere, dvs at skille ting ad i deres bestanddele. Hvorfor står Spørge-Jørgen i krogen? Fordi han er ked af det. Hvorfor er han ked af det? Det er han fordi folk bliver trætte af hans spørgen. Eller er der måske andre grunde? Er der noget med en far og mor, der er blevet skilt? Eller siger teorien noget om Jørgens alder? Hvad med forholdet til andre kammerater? Hvad med Jørgens udvikling, er den alderssvarende eller?

Analysen skiller ad, forsøger at dissekere Spørge-Jørgens tilfælde for så at samle et nyt billede af ham – han er andet og mere end en dreng, der står i et hjørne og græder – han er et lille menneske der i kraft af en masse komplekse forhold er ked af det. Hvordan kan du efter din analyse danne et nyt billede af Jørgen, en syntese der samler den viden du har opnået ved at kigge på alle hjørner af Jørgens relationer til kammerater, forældre, institution osv. kombineret med viden om hans alder, udvikling, sproglige færdigheder?

Endelig på det sidste niveau – og det er det du skal beherske i praksis når du skal fungere som pædagog efter endt uddannelse og det du forsøger at afprøve i den afsluttende praktik – skal du selvstændigt på baggrund af beskrivelse, forståelse, analyse og syntese kunne afveje forskellige løsningsmuligheder i forhold til hinanden og give et kvalificeret bud på en handleanvisning, der kan trække Jørgen ud af hjørnet og ind i samvær med andre børn.

Men du kan ikke den første dag på pædagogseminariet gå ind og give kvalificerede handleanvisninger for, hvad en institutions pædagogiske personale skal gøre for at gøre Spørge-Jørgen til en gladere lille dreng. Du er nødt til at gennemløbe alle trinene fra beskrivelse over forståelse, analyse og syntese for at nå frem til anvisninger, som er fagligt underbyggede. Nøjagtigt det samme forhold gør sig gældende i en større skriftlig opgave af den type, som vi beskæftiger os med her.

Hvis du vil være pædagog nytter det ikke, at du kun vil beskæftige dig med de tre nederste trin på taksonomiens stige. Det er ikke tilstrækkeligt for at kunne fungere i praksis, at du kan iagttage, beskrive og forstå. I filosofien taler man om, at et argument for at være gyldigt skal indeholde både nødvendige og tilstrækkelige betingelser. Her kan man sige, at det er nødvendigt at kunne beherske de tre nederste trin på stigen for at blive pædagog men det er ikke tilstrækkeligt. Det samme gælder for den skriftlige opgave: beskrivelsen, iagttagelsen, forståelsen, referatet er nødvendigt men ikke tilstrækkeligt. Ihvertfald ikke hvis du har ambitioner om at få en karakter over de 6-8.

HVAD er noget? – svarer til trin 1-3 hos Bloom: tekster der beskriver og klassificerer er slutproduktet, når problemformuleringen spørger med “hvad” eller kan omskrives til et spørgsmål, der efterspørger beskrivelse og referat

HVORFOR er det sådan? - svarer til trin 4-5 hos Bloom: forklarende, forstående tekster kan blive slutproduktet, når spørgsmålet starter med “hvorfor” eller iøvrigt kan omskrives til et spørgsmål, der efterspørger årsager

HVORDAN vurdere noget, afveje flere størrelser mod hinanden, ændre noget? - svarer til trin 6 hos Bloom: tekster der løser problemer eller giver handlingsanvisninger kan blive slutproduktet, når problemformuleringen spørger med "hvordan" eller kan omskrives til et spørgsmål, der lægger op til vurdering af en eller flere størrelser med efterfølgende anvisninger for fremtidens handlinger på området

Forskellige måder at spørge på leder altså til forskellige grader af vidensindhold i det færdige produkt, forudsat selvfølgelig at den studerende er i stand til at føre sin ambition ud i livet. Man må altså gøre op med sig selv – og gerne søge hjælp hos sin vejleder – hvor højt et ambitionsniveau man vil lægge for sit speciale. Det ligger allerede i problemformuleringens måde at spørge på. Nogle vil komme til at sigte for lavt i forhold til deres potentiale, mens andre vil slå større brød op end de kan bage. Her er det den gode vejleders opgave at gå ind og hjælpe med at tilpasse den enkeltes problemformulering til et niveau, som svarer til den studerendes faglige formåen iøvrigt.

Bottom of Form 1